

Дата: 16.09.2024р.

Урок: Музичне мистецтво

Клас: 7-А

Тема. Аранжування – друге життя музичного твору.

Мета. Ознайомити з особливостями аранжування, розглянути особливості понять «обробка, аранжування, переклад, оркестровка, транскрипція». Показати творчість видатних композиторів і виконавців. Розвивати вміння учнів уважно слухати музику, надавати характеристику композиціям. Виховувати ціннісне ставлення до музичного мистецтва, інтерес до творчості видатних композиторів.

Тип уроку: комбінований, урок поглиблення в тему.

Хід уроку

1. Організаційний момент.

Музичне вітання.

2. Актуалізація опорних знань. Індивідуальне опитування

- Хто з вітчизняних і зарубіжних композиторів використовував народні танці у своїх інструментальних творах?
- Про творчість кого з них ти дізнався / дізналася вперше? Які з прослуханих танцювальних мелодій тебе найбільше зацікавили?
- Які викликали бажання слухати для емоційного розвантаження?

3. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку.

- А чи знаєте ви, що музичні твори можуть змінюватися й отримувати нове звучання?
- Сьогодні музика відкриє вам свої секрети аранжування.

4. Новий матеріал для засвоєння. Бесіда з учнями про секрети аранжування.

Ми вже знаємо, як розквітають новими тембровими барвами мелодія пісні в хоровій обробці чи танець у виконання ансамблю чи оркестру. Позитивні зміни зазвичай відбуваються і в академічній музиці, коли оновлюється виконавський склад твору. Наприклад, музика, написана для скрипки, виконується на фортепіано чи гітарі. Для цього здійснюють своєрідний **переклад** композиції, тобто пристосовують фактуру під можливості інших

виконавців. Такий переклад може здійснювати як сам автор твору, так й інші музиканти, яких називають **аранжувальниками**.

Окрім слів **переклад, обробка, аранжування** в музиці використовують також терміни **оркестровка, транскрипція**. В чому відмінності?

Запам'ятайте!

Зазвичай **переклад** застосовують стосовно змін фактури твору до виконавського складу, **обробка** стосовно змін народних пісень, **оркестровка**, коли музика перекладається для симфонічного оркестру. Про **транскрипцію** йдеться, коли аранжувальник суттєво змінює музику як співавтор, і твір набуває самостійного художнього значення.

Зустрічається що під час аранжування змінюють не лише тембр, гармонію, фактуру, а й навіть жанр. Наприклад, створюють фантазію із тем опери чи сюїту з музики балету.

Інструментальна фактура складного твору може навпаки спрощуватися для доступності твору в аматорському музикуванні чи під час навчання гри на певному інструменті. Наприклад, популярні фрагменти симфонічної музики з балетів, оперет, кінофільмів, мультфільмів нерідко перекладаються для фортепіанного виконання, зокрема для ансамблю в чотири руки.

Деякі композитори настільки збагачують мелодію-першоджерело під час аранжування, що новий твір набуває оригінального авторського звучання.

Сьогодні ми познайомимося з італійським композитором 18-19 ст. Ніколо Паганіні. В історію музики Ніколо Паганіні увійшов як композитор-романтик і як неперевершений скрипаль, віртуоз-новатор. Він володів феноменальною технікою, даром імпровізації, польотом фантазії; і ці всі якості дали змогу митцю здійснити справжню революцію в скрипковому мистецтві. Н. Паганіні створив технічно складні 24 каприси для скрипки, які передбачали високу професійну майстерність виконавця. Все життя геніального Маестро оповито таємницями й легендами, що супроводжували його всюди. Прошу подивитися фрагмент з фільму «Паганіні. Скрипаль Диявола», де звучить Каприс №24. Цей фрагмент дуже добре передає епоху. Особливості концертної діяльності композитора.

Музичне сприймання. Ніколо Паганіні. Каприс №24
<https://youtu.be/WMLoBXgPil8> .

Один із найвідоміших композиторів-аранжувальників академічної музики Ференц Ліст створив чимало транскрипцій класичної музики, зокрема написав етюд для фортепіано на тему капрису № 24. Аранжування композитора-піаніста відрізняється не меншою технічною складністю і віртуозністю, ніж оригінал композитора-скрипаля, але воно враховує широкі можливості фортепіанної фактури й техніки. Твір отримав нове життя і увійшов до репертуару багатьох піаністів.

Музичне сприймання. Ніколо Паганіні-Ференц Ліст. Етюд №6 (за каприсом №24, фортепіано) <https://youtu.be/7Blf8Y527DY> .

Видатний український композитор Мирослав Скорик створив блискавичну оркестрову транскрипцію каприсів Н. Паганіні, а згодом і хореографічне аранжування — балет «Каприси долі». Сюжет балету — це історія маестро, творця поза часом і простором.

У цій сценічній композиції автор намагався показати складність долі геніальної особистості. Легендарна мелодія капрису № 24 в зазвучала в сучасній оркестровці.

Музичне сприймання. Ніколо Паганіні-Мирослав Скорик. Каприс №24 для симфонічного оркестру. Фрагмент балету «Каприси долі»
<https://youtu.be/MwMN6xIwCSM>.

Також цей твір можна почути і в сучасній обробці. Рок-версія.

Перекладена версія для фортепіано саундтрека до к\ф «Пірати Карибського моря»

☐ **Аналіз музичних творів.**

☐ - Розкажіть про ваші враження від прослуханої музики.

☐ - Які музичні твори сподобались найбільше? Чому?

☐ - Розкажіть про засоби виразності, застосовані при аранжуванні кожного твору.

На початку уроку я говорила, що ми прослухаємо декілька музичних творів, але дещо їх буде об'єднувати, що ж це?

На прикладі Каприса №24 Н.Паганіні ми познайомилися з різними видами аранжування музичних творів. До речі слово каприс з італійської перекладається як примха.

Фізкультхвилинка <https://www.youtube.com/watch?v=mXV-WS8vsWw>

Поспівка. Вправи для розвитку музичного слуху та голосу

<https://youtu.be/MksnqLiqAPc>

Гра «Композитор».

Уявіть, що кожен з вас – композитор. Перш ніж слухати пісню, спробуйте створити свою мелодію на слова її приспіву.

Розучування пісні «Червона рута» (слова і музика В.Івасюка)

https://youtu.be/_74WPgCBU6U

Знайомство з піснею, її змістом та мелодією.

Прослуховування пісні.

Розучування мелодії та ритмічного малюнка першого куплету і приспіву.

5. Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія.

- ❖ Що таке аранжування?
- ❖ Які існують види аранжувань?
- ❖ Чи зустрічались ви раніше з цими прийомами обробки музичних творів? Де?
- ❖ Яка інформація з уроку була для вас новою і цікавою настільки, що викликала бажання послухати цю музику ще раз самостійно?

6. Домашнє завдання

Вивчити пісню «Червона рута» В.Івасюка. **Виконання творчого завдання «Малюнок до пісні»** створити малюнок до пісні «Червона рута», надіслати свою роботу на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaal@gmail.com.

Музичне прощання

